

Marts 2018

Torsdag	1.	
Fredag	2.	Oliver, 20 år.
Lørdag	3.	Camilla J, 25 år.
Søndag	4.	
Mandag	5.	
Tirsdag	6.	
Onsdag	7.	
Torsdag	8.	
Fredag	9.	
Lørdag	10.	
Søndag	11.	
Mandag	12.	
Tirsdag	13.	
Onsdag	14.	
Torsdag	15.	Michael Bruun, 25 år.
Fredag	16.	
Lørdag	17.	
Søndag	18.	
Mandag	19.	
Tirsdag	20.	
Onsdag	21.	
Torsdag	22.	
Fredag	23.	
Lørdag	24.	
Søndag	25.	Palmesøndag
Mandag	26.	Værkstedsfri
Tirsdag	27.	Værkstedsfri
Onsdag	28.	Værkstedsfri
Torsdag	29.	Skærtorsdag
Fredag	30.	Langfredag
Lørdag	31.	

April 2018

Søndag	1.	1. påskedag
Mandag	2.	2. påskedag
Tirsdag	3.	
Onsdag	4.	
Torsdag	5.	
Fredag	6.	
Lørdag	7.	
Søndag	8.	
Mandag	9.	
Tirsdag	10.	
Onsdag	11.	
Torsdag	12.	
Fredag	13.	
Lørdag	14.	
Søndag	15.	
Mandag	16.	
Tirsdag	17.	
Onsdag	18.	
Torsdag	19.	Monika - 20 år
Fredag	20.	
Lørdag	21.	Andreas D - 22 år
Søndag	22.	
Mandag	23.	
Tirsdag	24.	
Onsdag	25.	
Torsdag	26.	
Fredag	27.	
Lørdag	28.	
Søndag	29.	
Mandag	30.	

SMØREN
Fed viden du ikke bliver tykt af
Marts 2018

BØH!
EN KOMEDIE OM ANGST

TEATER på Borupvej
den 19. april kl. 16

Babykursus

PGU med i pædagogisk eksperiment

Ikke 2 snefnug er ens!
Hvorfor flyver fulge sydpå?
Slå gækken løs i påsken
Årshoroskop
Sommertid

Indhold

Indhold	2
Smørklatten	3
Rollerne byttes om!	4
BØHH - teaterforestilling	5
Babykursus	6-7
Hvorfor fejrer vi påske	8
Jævnøgn	9
Trækfugle	10-11
Breaking Bad - anmeldelse	12-13
Opslagstavlen	14-15
Tunlasagne med spinat	16-17
Under luppen	18-19
Skal sommertid afskaffes?	20
Nyheder	21
Første og anden verdenskrig	22-23
Opgaver	24-25
En verden af is	26-27

SMØREN

PGU
Fed viden du ikke bliver tykt af

Påsken er på vej

Vi håber at påsken bringer foråret med sig og at vi kan se frem til nogle flotte solskinsdage. Gartneriet har travlt med at forberede forårets komme med masser af blomster og krydderurter, så kig en tur forbi gartneriets butik i din ferie :-)

GOD PÅSKE TIL ALLE :-)

Marts udgaven af "SMØREN" er lavet af: Marie, Danny, Nicolai, Sarah, Sannie, Kirstine, Oliver, Patrick, Martin, Michael K, Morten, Lasse, Michael R, Filip og Frederik.

Idéer til noget vi skal skrive om! Hvis du/l har en god idé til en historie eller et emne, vi skal skrive om i PGU-avisen, så skriv, ring eller fortæl det til os på PGU's Medielinje. Det kan være noget, du synes kunne være spændende at læse om, eller noget du gerne vil fortælle.

SMØREN

PGU
:-) KLATTEN

"SMØRET" viden

Fortæl os endelig hvis du hører, ser eller oplever noget, sjovt, sødt eller pudsigt - på værkstedet, derhjemme - eller i den vide verden!

UNDER

PGU
:-) LUOPN

Vi går tæt på...

Her bringer vi i hvert nummer af avisen interviw med en PGUer. Vi stiller både alvorlige, dumme, sjove og åndsvage spørgsmål... - tør du at stille op?

SMØREN

PGU
:-) KLATTEN

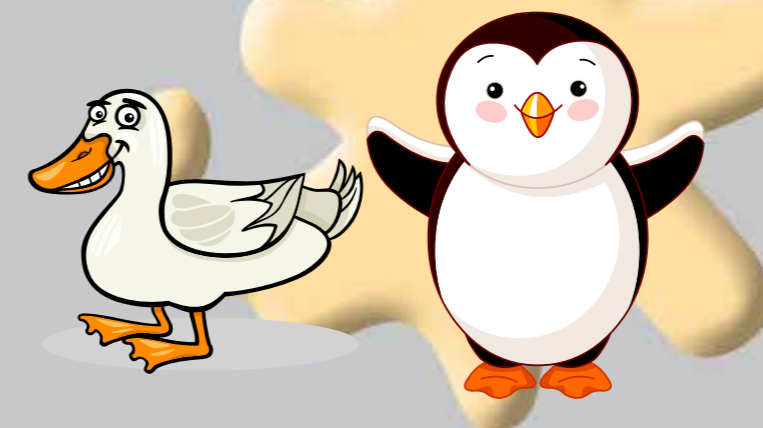
Faglærere = oldtidsfund

En morgen fortalte Kirstine, at hun syntes, at Thomas og Jette lignede oldtidsfund. De blev lidt forskrækkede over hendes udtalelse, men kunne ånde lettet op, da de fandt ud af at det bare var en joke (eller var det?)

Fjollede kommentarer fra elev

Martin kommer altid med fjollede bemærkninger. Han mener bl.a. at pingviner er det samme som ænder, bortset fra, at de lever i koldere områder og at ænder kan flyve. Og så fandt han på den idé, at han ville fryse sin opsparing ned i fryseren.

Tænk før du handler!

Kære alle gode folk i PGU.

Man skal passe på hvad man stiller fra sig i maskinhallen på Gartneriet.

Gartner Lassen (Ham selv), sælger ud af hvad han tænker ikke skal bruges....
...og finder ud af, at han har solgt Kim's lille gødningsspreder, som han bruger til saltspredning...

...UNDSKYLD KIM...

Kims kommentar: ...derfor pas på med hvad I stiller i Gartneriets maskinhal.. :-)

"Hvis ikke du husker pedellen at spørge Så ender du hurtigt i A smøre."

Snekvinden fra Nyvej

Kjeld og Simon fra Nyvej har hygget sig med at lave en snekvinde og ikke den traditionelle snemand.

Dette billede blev sendt rundt til alle i PGU. Nogle mente at inspirationskilden kom fra en vis person, nemlig fotografen af billedet :-)

ROLLERNE BYTTES OM PÅ PGU

PGU deltager i pædagogisk eksperiment - det handler om at kunne sætte sig i hinandens sted, ved opleve hverdagen fra den andens banehalvdel!

Michael og Sarah tager forskud på eksperimentet og indtaget "faglærer" kontoret. Nicolai øver sig i at "dirigerer" morgenmødet!

I hele maj måned bliver rollerne byttet om så eleverne overtager personalets rolle. Det sker efter et større forskningsprojekt fra RUC viser vigtigheden af, at elever og personale sætter sig i hinandens sted.

Michael R. tjekker faglærernes fravær. Sarah skriver status på Bosted. Det er svært at forestille sig. Men ikke desto mindre bliver det virkelighed på PGU i hele maj måned.

Et netop færdiggjort pædagogisk forskningsprojekt fra Roskilde Universitetscenter viser nemlig, at studerende over 18 år bliver bedre til at lære, når de kender til lærernes arbejdsopgaver. Samtidig bliver det pædagogiske personale mere empatiske og engagerede ved at prøve rollen som elev.

Den konklusion tager man alvorligt i Undervisningsministeriet.

"- Det er klart at vi bliver nødt til at tage sådan en undersøgelse seriøst. Derfor har vi hastebehandlet et lovforslag, der påbyder alle uddannelsesinstitutioner der har elever over 18 år, at bytte roller med personalet i hele maj måned. Og ja - det gælder også jer på PGU", slår undervisningsminister Merete Riisager fast.

Stor strukturændring

PGU's forstander Birgit Smedegaard mener, at den nye lov kommer temmelig ubejligt.

"Det kommer helt uventet, og giver en masse bøvl. Nu skal jeg til at sætte den midlertidige forstander ind i mine kalenderaftaler og vores mødestruktur her på stedet, og jeg er heller ikke meget for at afgive mit kontor", siger PGU's forstander, som selv skal i praktik i køkkenet på vandrehjemmet.

Det er ikke er på plads endnu, hvem der skal overtage forstanderstolen, men der er flere bejlere til posten, afslører Birgit Smedegaard. Hun nævner i flæng nogle af de potentielle kandidater som Nikolai, Kristine eller Marie.

"Både de unge og personalet lærer forhåbentligt noget af eksperimentet"

Kim på medie

Tilgængæld er de fleste fra det personalet fordelt rundt om på værkstederne.

Eksempelvis skal Jette fra medielinjen i praktik på gartneriet, for at udvikle sin passion for havearbejde yderligere, mens Kim skal i praktik som IT-supporter på medielinjen.

Selvom de unge på PGU fortsat skal blive boende i deres respektive bofællesskaber, bliver det elevpraktikanterne, der kommer til at stå for alt det huslige såsom rengøring, madlavning og tøjvask.

- Det bliver dejligt at slippe for de huslige opgaver, men det ærger mig lidt, at det kun er en måned. Men jeg ser dog frem til at vi kan koncentrere os om at spille computer, siger elevrådsmedlem, Nicolai Thusgaard.

BØH!

Torsdag den
19. april
kl. 16 her i
PGU på
Borupvej

EN KOMEDIE
OM ANGST

I forestillingen møder vi Adam, som altid er smilende, selvom han bærer på en stor smerte og mest af alt har lyst til at tudbrøle.

En dag bliver Adam forelsket, og disse stærke følelser kalder samtidig angsten frem. Dette kaster ham ud i et tragikomisk eventyr, hvor angsten overtager styringen over kærligheden. Hvem vinder kampen – det gode eller det onde? – og vil han være ærlig over for sig selv og måske bede andre om hjælp? Kom og bliv klogere på en ikke så kendt lidelse.

AF OG MED
FARSHAD KHOLGHI

babykursus

På Borupvej blev der i uge 5 og 6 afholdt Babykursus. I uge 6 boede de på Rønde Vandrehjem med deres nyfødte babyer. De var bl.a. på besøg på en fødestue.

Det er meget anderledes end man er vant til, fortæller Isabella, som deltog i kurset.

Lavet af Marie

Baby og Mads udbeder sig ro til at se tegnefilm.

Vi har været i gang i 14 dage. I den første uge havde vi bare teori, hvor vi snakkede om forskellige ting, bl.a. hvordan man bliver gravid og hvad det indebærer. Vi har været på besøg på Randers fødegang og set en fødsel. Ikke en rigtig fødsel, men med en dukke, som var meget livagtig. Og vi har haft en snak med en sundhedsplejerske om babyers behov osv. Babydukkerne er programmeret til de dage kurset varer. De skal fodres hver tredje time, og det betyder, at man skal op om natten. Man skal også trøste babyen, hvis den græder og trænger til omsorg. Vi vil gerne vise de unge mennesker, at man skal udsætte sine egne behov for babyens skyld. Og det kan være svært for mange. Der var en, som var oppe fra kl. 1-5 om natten, men alle var gode til det. Det er første gang, vi har drenge med på kurset, og der er ikke nogen, der har givet op indtil videre. Det er rigtig flot, udtaler vejleder Dorte, som er kursusleder.

Jeg synes det har været sjovt og lærerigt, siger Stefan, der også deltog i kurset. Han fortæller, at han synes det var som at passe et rigtig barn. Man kan ikke bare gøre hvad man vil eller sove længe. En lille baby skal passes næsten hele tiden.

Hvorfor fejrer vi påske?

Vi fejrer påsken for at mindes Jesus' død. Inden hans død fandt der nogle vigtige begivenheder sted. Dem kan du læse om her:

Palmesøndag

Palmesøndag er søndagen inden påske. Det er dagen, hvor Jesus rider ind i Jerusalem på et æsel og modtages som en konge af masserne med jubelråb og viftende palmeblade. Det er også dagen, hvor han bliver salvet af kvinden fra Betania.

Skærtorsdag

Skærtorsdag er den dag, hvor Jesus spiser det sidste måltid sammen med sine disciple

Langfredag

Dette er dagen, hvor Jesus bliver forhørt af den romerske statholder Pontius Pilatus, der ender med at overlade dommen til folkemasserne. De dømmer Jesus skyldig.

Påskedag

Dette er dagen, hvor kvinderne ser, at stenen er væltet fra graven, og Jesus er væk. Kvinderne skynder sig væk - fulde af skræk og undren over, hvad der er sket. Og de tør ikke sige det til nogen.

Gækkebrevet forbindes med påsken

I 1600-tallet, hvor skikken skal have eksisteret, kunne man gække en person ved at plukke en vintergæk og gemme den i sin hule hånd. Blomsten skulle så narres over i hånden på den, man ville gække. Samtidig skulle afsenderen sige »Sommergæk« eller »Du er min gæk«. Og så kunne den gækkede kun redde sig ud af historien ved at gække tilbage igen. Men man kunne også sende et gækkebrev. Gækkebrevet er en dansk tradition, der har rødder langt tilbage til 1700-tallet. Faktisk er det ældste gækkebrev fra 1770. I 1800-tallet bredte traditionen sig først i byen, dernæst på landet og er siden blevet hængende. Gækkebrevets forløber er »bindebrevet«, der stammer fra Tyskland. Ligesom gækkebrevet havde bindebrevet til formål at drille modtageren.

Lavet af Marie

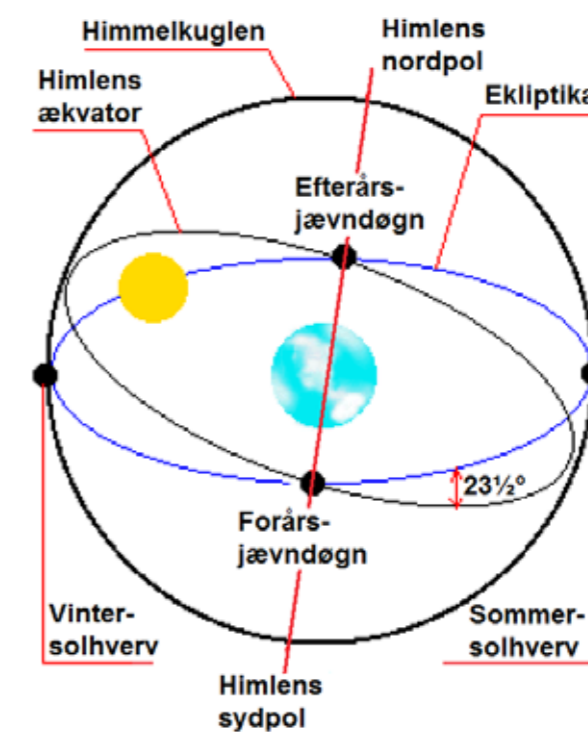
Kære Pauline
Bag busken jeg fandt en gæk så tid
jeg troede den var aaaa
Nu sender jeg den til dig min ven
Tæl prikkerne små og g
selv fra hvem...

Jævn døgn

Jævn døgn er de to tidspunkter på året, hvor Solen står præcis over Ækvator. Forårsjævn døgn er 20. marts klokken 17:15. Og Efterårsjævn døgn er 23. september klokken 03:54. Jævn døgnspunkterne er de punk-

ter på himmelkuglen, hvor ekliptika og himlens ækvator skærer hinanden. Forårspunktet (i Vædderen) har rektascensionen 0 timer, og efterårspunktet (i Jomfruen) 12 timer.

Lavet af Marie

Trækfugl

Trækfugle er en slags betegnelse for at vise fugle arter der flyver lang distancer hvert år nogle af dem flyver til Frankrig, Spanien of det sydlige Afrika. Nogle fugle rejser helst over vand det meste af tiden og det kaldes for vandfugle, der er også nogle fugle der helst vil rejse over land det kaldes for land fugle.

De fugle som lever på land vil helst trække over land så langt så muligt før de flyver over havet og derfor ender det ofte at gå langs kysten til de ikke kan komme længere først da flyver de over havet.

”De fugle som lever på havet, vil helst trække over vand så langt som muligt - og derfor ender de også ofte med at følge kysterne til de er tvunget til at trække ind over land”.

»Fuglenes fart er meget forskellig og afhænger både af fuglens størrelse, opbygning og omstændighederne såsom vinden og området, de passerer. Det er jo oftest trækfugle, der tager på længere træk, og de vil for det meste flyve hurtigere over f.eks. Sahara, hvor de ikke kan stoppe og finde føde, mens hastigheden i Europa er noget langsommere. Derudover flyver fugle generelt langsommere, end de kan, da det koster mere energi per tilbagelagt distance, når de flyver ved deres maksimale hastighed.

En trækfugl kan sagtens tilbagelægge 300-400 km per dag, og hvis den bruger 10 ud af 24 timer på vingerne, så er den gennemsnitlige hastighed på omkring 35 km/t. Men det er klart, at modvind, medvind, kulde og varme kan have stor betydning for, hvor længe og hurtigt fuglene flyver. Blandt danske trækfugle kan nævnes blisgås, bramgås, grågås, canadagås, kortnæbbet gås, knortegås, sædgås. Andre kendte trækfugle er fx hvid stork, sort stork, trane, sanglærke, toplærke

Interessante Serier

35 Br 56 Ba d

Skrevet af Danni

“Breaking bad” er det amerikanske slang for regelryttere, der starter et nyt kapitel i deres liv, ofte i form af kriminalitet. Således begynder Walter Whites historie, da han får diagnosticeret lungekræft i en tidlig alder af 49 og hans resterende levetid estimeres til at være 18 måneder.

Walter er kemilærer på en high school, på trods af at hans ekspertise i kemi overgår selv ledende forskere indenfor feltet.

På hans 50 års bliver vi introduceret til hans DEA-agent svoger, Hank, der tænder for nyhederne for at prale af hans razzia på et meth laboratorie. I fjernsynet ses der utallige mængder kontanter, hvilket giver Walter den ide at begynde at lave meth selv, så han kan efterlade en arv til hans hjemmegående kone og 2 børn, da en løn som lærer ikke er nok til at forsørge hans familie efter hans for tidlige død.

Han finder ved ren hel ud af, at en af hans tidligere elever, Jesse Pinkman, laver meth og er eftersøgt af DEA, som han giver et ultimatum: Team op sammen eller bliv angivet til DEA.

Serien følger en ærlig mands nedgang og hans negative indflydelse på dem, han holder tættest, samt præsenteres konsekvenserne af brug og handel af narkotika på en realistisk og spændende måde.

Hyldet af både befolkning og kritikere sidder Breaking Bad på manges top 10 lister, da den er iøjnefaldende for både den gennemsnitlige seer og den prætentiose kritiker, primært pga. en velbalanceret blanding af drama, spænding og karakter udvikling.

Skuespillerne formår også at bringe deres karakterer til liv i storartet stil. Faktisk var det meningen, at en karakter skulle dø i sæson 1, men fordi instruktøren var så imponeret over den hidtil ukendte skuespiller, valgte han at skrive de næste 4 sæsoner om bare for at beholde vedkommende.

Jeg giver selv serien 5 stjerner, fordi den er underholdende, intens, sjov og giver stof til eftertanke. På trods af at karaktererne er i meget fremmede situationer, så kan jeg sympatisere med rationalet for deres beslutninger.

Tømrerne laver rampe til Rosengaarden i Hornslet og broelementer til PRO-BRO er klar til levering. Vandrehjemmet er fortsat under "forskønnelseskur", der bliver malet og repareret.

Jesper ses her med kaffevogn klar til at blive kørt ud til kontorerne på kommunen. Nedenfor ses en uendelig lang række lister med ordre som skal ekspederes.

Andreas og Stephan i det kreative køkken :-)

På gartneriet arbejdes der på forberedelser af forårets komme. Der bliver plantet og sået alverdens grøntsager, blomster og krydderurter.

Butikken har også masser af påsketing - så husk at kigge forbi!

HUSK: Teaterforestilling den 19. april kl. 16 på Borupvej

Rosenholm Festival og det lokale pizzeria er blandt kunderne vi arbejder med på Medie. Samt med til at foreberede den kommende teater forestilling på Borupvej. Glæd jer!

Stemmingsbilleder med sne!

læk salat
teost
lderis
mater
rødder

Tunlasagne med spinat

Til 4. Personer

- En pakke lasagneplader
- To dåser tun
- En dåse hakkede tomater
- 400-600 gram frossen helbladet spinat
- Salt og peber
- 1 Mornay Sauce, Emma Sauce - 0,5 liter
- En pose færdigrevet ost
- Flutes

Læg derefter et nyt lag lasagneplader på og et lag Mornay Sauce oven på det. Derefter lægges endnu et lag lasagneplader og tunblanding på.

Afslut det hele med et sidste lag lasagneplader og Mornay sauce. Drys derefter med ost.

Sæt nu lasagnen i ovnen i 30 minutter. Når der er gået omkring 20 minutter kan flutene sættes ind. Det hele tages ud efter ca 30 minutter...

Så er det klar til servering...

Tunlasagnen fik 3 stjerner!

Åbn de to dåser med tun og den ene dåse med hakkede tomater.

Tø spinaten op i en gryde og tænd derefter ovnen på 200 grader.

Hæld dåserne med tun og hakkede tomater og salt og peber i den optøede spinat.

Lad blandingen stå på komfuret ved svagt blus.

Smør et ildfast fad, i mens at tun-spinat blandingen passer sig selv.

Læg et lag lasagneplader i bunden af fadet. Put derefter tun-spinat blandingen på.

Kok, Kirstine og Sarah

PGUer UNDER

:-) LUPPEN

Navn: Michael Thomas Centio Bruun

Fødselsdag: 15/3

Søskende: 2 søster Katharina og Natascha

Hvor kommer du fra? Op vokset i Århus

Stjernetegn: Pisces/fisk

Din bedste ven? Min kæreste

Kæledyr: Nope

Hobby/interesser: Syning, tegning, keramik stort set alt kreativt

Ynglingsdyr/hadedyr: Ynglingsdyr er påfugl, hader ikke rigtig nogen dyr

Ynglingsfrugt/hadefrugt: Elsker banan, hader tomat

Ynglings sport/hadesport: Går ikke op i sport

Det værste du ved: At blive holdt for nar

3 ting som du vil have med på en øde ø: Behøver kun en ting... en måde at komme væk. Værktøjskasse, proviant og satellittelefon

Hvad ville du gøre hvis du vandt 10.000 i lotto? Købe den dukke jeg vil ha og for resten købe stof til at sy

Hvis jeg var et dyr, var jeg en? En påfugl

Din største oplevelse: min Berlin tur med min kæreste

Hvad ønsker du dig af job i fremtiden? Skal være designer

Hvad er det bedste ved PGU? Menneskerne

Hvad er det værste ved PGU? Det er langt fra alt ting (location)

Lad sommertid være fortid

Siden 1916 har der været sommertid i Danmark, men det blev først permanent i 1980. Men det er måske snart fortid, lyder det fra flere EU parlamentikere, da der teknisk set ikke er behov for det.

Grunden til, at det blev indført, var for at spare på energi og strøm, især i vintertiden. Men hvor meget sparer man, når der alligevel er global opvarmning? Udover det er der en masse ulemper ved overgangen fra vintertid til sommertid og omvendt. Bl.a. viser undersøgelser, at tidsskiftet påvirker mange menneskers helbred negativt. Over 70 lande har indført sommer- og vintertidsordningen.

Her får du fire eksempler på, hvad sommertid gør ved os:

Kørerne bliver forvirret

Kører bliver også påvirket af tidsskiftet. De bliver forvirrede, når mælkemanden kommer en time tidligere end normalt, fordi de er vanedyr, og derfor plejer de at sove på det tidspunkt. Det kan betyde, at køerne har et mere fyldt yver end de plejer, eller at de ikke har produceret så meget mælk i det første døgn.

Af Marie

Dårligt for helbredet?

En amerikansk undersøgelse viser, at tidsskiftet fra sommertid og vintertid påvirker vores indlærings-evner og koncentration. Det kan føre til forstyrrelser i vores søvn og hjerteproblemer. Det viser sig også, at 26% havde flere blodpropper ved tidsskiftet end normalt.

Sommertid giver D-vitamin

Rigtig mange danskere lider af D-vitaminmangel. Derfor er sommertid en god mulighed for at få fyldt sit D-vitamin lager op til vintertiden, har Børge Nordestgaard, der har forsket i D-vitamin i flere år, udtalt.

Kan mærkes på energiforbruget

De sidste 10 år er strømforbruget faldet med 4-5 procent ved sikiftet til sommertid. Men energiforbruget stiger igen ved vintertid, så besparelsen er ikke særlig stor. En almindelig dansker sparer kun nogle hundrede kroner.

Nyheder

Mobbeofre når at skifte skole

Den nye Nationale Klageinstans for mobning er klar med de første afgørelser

Da den første officielle klageinstans åbnede d. 1. august 2017 var der store forventninger til den. Nu ligger de første afgørelser klar. Det drejer sig om 2 mobbeofre, hvor afgørelsen lyder, at skolen skal undersøge sagen bedre. Foreningen Danske Skoleelever mener afgørelsen kommer alt for sent. "Vi har hele tiden været bekymrede for, om det blev for bureaukratisk, og det er vi nu blevet bekræftet i", siger formand Jakob Bonde Nielsen til DR. Hos klageinstansen anken der er problemer. "Hvis en elev, der ikke trives, oplever de her lange processer, så er det ikke godt nok. Så er vi desværre ikke i mål endnu", siger direktøren for klageinstansen Jannie Lindskov. Hun ville arbejde for, at sagerne fremover bliver behandlet hurtigere.

Ulvforsker: Lad ikke små børn gå alene i skoven

Hvis du møder en ulv i naturen, som ikke umiddelbart løber væk, skal du lave larm og gå direkte mod ulven. Og lad være med at løbe med høretelefoner, så du bliver uopmærksom på, hvad der foregår omkring dig, tilføjer seniorforsker Peter Sunde. Du må ikke gå i panik og løbe væk, for på den måde kan du udløse ulvens jagtinstinkter.

Af Michael R

Fejl i hver anden klagesag om specialundervisning

Når forældre til børn med behov for specialundervisning klager over de skoletilbud, som deres børn har modtaget fra kommunen, er der fejl i halvdelen af sagerne. Det viser nye tal fra Klagenævnet for Specialundervisning, der er offentliggjort i nævnets årsrapport. Det betyder, at alt for mange børn med særlige behov får det forkerte skoletilbud, siger Danske Handicaporganisationer.

Ikke-rygere: Vi har ret til flere feriedage end rygere

Ny undersøgelse viser, at mange ikke-rygere mener, de har ret til flere feriedage end deres rygende kolleger.

Det er ikke kun i Danmark, der er en evig fejde kørende mellem rygere og ikke-rygere. Også i USA kører debatten på højtryk. Helt præcist mener 42 procent af de adspurgte ikke-rygere, at de har ret til mellem 3-5 feriedage ekstra, fordi de ikke benytter arbejdstiden på at pulse løs på nikotinfyldte cigaretter. Direktøren, Takoa Asuka, fra det japanske marketingsfirma Piala fandt ud af, at hver enkelt ryger i gennemsnit bruger omkring 15 minutter pr. rygepause, og derfor indførte han en ny regel, der lyder, at de af hans medarbejdere, som ikke ryger, nu har ret til seks ekstra feriedage om året.

En krigshistories sammenhæng

Et citat lyder: "Når man tager hævn, er det det samme som at grave sin egen grav, eftersom man falder i den".

Citatets budskab passer godt med, hvad krig kan forårsage.

Vi har hørt meget om "de onde tyskere" og deres udryddelse af jøder under 2. verdenskrig. Det er heller ikke uden grund, at man, igennem tiden, har fokuseret meget på denne verdensbegivenhed, hvor millioner af menneskeliv blev smadret i koncentrationslejre. Den er nemlig et eksempel på et af historiens uhyggelige folkedrab.

Hvad og hvem var det der fremprovokerende sådan en aggression og afsky, hos tyskerne, som endte med at gå ud over så mange uskyldige folk? Der er en forhistorie til 2. Verdenskrig, hvor Tyskland havde en helt anden krigsrolle. Måske kan den forklare, bare en smule, hvorfor at det gik, som det gjorde.

Tidlig for(krigs) historie

Året er 1871.

Tyskland har vundet en stor sejr i en krig mod Frankrig. Præmien er, blandt andet, det franske område Alcege Lorraine. Som det hænder i spil/konkurrencer, kom der, i Frankrig, et ønske om revanche. Ikke bare en uskyldig lyst til at gøre gengæld som i et afslappet kortspil, en fredag aften. Nok nærmere et ønske om decideret hævn.

1. Verdenskrig varede fra 1914 til 1918. Her var rollerne byttet lidt om: Tyskerne var underdogs og franskmændene var de stærke. I løbet af krigen var Frankrig både allieret med et effektivt kæmpende Storbritannien (England) og senere en kampklar hær fra USA. På modestandersidens hold kæmpede så Tyskland, blandt andet sammen med Østrig-Ungarn og Italien. Dette "hold" stod dog ikke nær så stærkt som Frankrig og CO. Italien endte, i løbet af krigen, med at skifte side til modsatte "team" og Østrig-Ungarn ophørte med at eksistere efter krigen

Alt dette vidste tyskerne, i første omgang, intet om ville ske. De var kæphøje og havde en (krigs)plan. Planen blev kaldt Schlieffen-Planen, i det at den blev udarbejdet af den tyske general von Schlieffen. Selve planen gik ud på, at man ville gentage succesen, som i 1871, hvor Frankrig blev slået hurtigt i en lynkrig (og derefter måtte afgive Alcege Lorraine til tyskerne). Efter denne forventede sejr ville Rusland være landets næste bytte. Heldet var dog ikke på Tysklands side denne gang. Rusland blev nemlig hurtigere klar til krig (mobiliseret), end tyskerne havde forudset og pludselig var de både i kamp med Rusland, USA, England, og ikke mindst, det hævnørstige Frankrig.

Versailles-fred. For Tysklands vedkommende, var der nu ikke meget fredsaf tale over det, . Det var nærmere en lang række krav, som ventede. Landet skulle f.eks. tilbagelevere Alcege Lorraine til Frankrig hvilket, vel i sig selv, var fair nok. Udover dette skulle Tyskland dog også betale en krigerstatnings-sum på hele 132 milliarder guldmark, hvilket i nutiden (2012) svarer til 2550 milliarder danske kroner. Desuden skulle Tyskland afskaffe deres værnepligt (måtte ikke have soldater).

1. Verdenskrigs konsekvenser

Hvis man spoler tiden ca. 20 år frem, er det nu Tyskland, som var revanche lystent. Landet var udhungret, både pga. en verdensomspændende økonomisk krise i 1930'erne, men ikke mindst, pga. den kæmpe milliardgæld, som Versailles "freden" havde påtvunget dem at betale.

Dolkestødsmyten og Hitlers indtog

Tyskland havde brug for en vej fremad og det fik de. Nationalsozialistische Deutsche Arbeiterpartei (Nazi partiet) blev dannet i 1919 og havde til formål at samle tyskere fra alle samfundsklasser. Partiet havde ekstremt nationalistiske (racistiske) holdninger. Samtidig opstod der en illusion om, at 1. Verdenskrig slet ikke blev tabt "rigtigt" ude på slagmarken. Man hævdede i stedet, at nederlaget og konsekvenserne af det,

var de venstreorienterede partiers skyld, fordi at de havde vendt den tyske hær ryggen. Denne myte hed Dolkestødsmyten.

Vreden, splittelsen og desperationen ulmede i Tyskland og i 1921 blev Adolf Hitler leder af Nazi-partiet. Skæbnen ville, at Hitler havde talent for at forføre folk. Da han var kommet til magten, indførte han tysk værnepligt igen, selvom det var blevet forbudt ved Versailles-freden "ordren". Indførelsen af værnepligten faldt på et belejligt tidspunkt, for der var stor arbejdsløshed i Tyskland at være soldat var jo, trods alt, et job.

Det er ingen hemmelighed, at Hitler afskyede jøder. Han mente, at de var som parasitter, der levede på andres organismer/menneskers bekostning. Denne (mareridts) samfunds-idé fik så skæbnesvangre konsekvenser for 6 millioner jøder.

Det kan godt tænkes, at lige netop Tyskland, var et let offer for Hitlers magtovertagelse og hans måde at føre Nazi-politik på. Det var jo så sårbart, alligevel, oven på 1. Verdenskrig og krisen.

Tysklands aggression og endnu et nederlag

2. Verdenskrig varede fra 1939 -1945.

Der var det Tyskland, som nedtrykkede andre lande. Blandt andet det tidligere sejrende Frankrig. Franskmændene var dårligt stillede da Tyskerne udøvede en hurtig og aggressiv krig (Blitzkrieg) imod landet, og tog 1,5 millioner franske soldater til fange.

På trods, eller måske også på grund af Tysklands aggressive fremtræden, endte de også med at tabe 2. Verdenskrig. Forskellige lande, f.eks. USA og Rusland, trængte ind i Tyskland. Hitler begik selvmord og så var man fortabt igen.

Holdningen, fra de andre lande, var dog blevet anderledes. Selvfølgelig skulle Tyskland betale for de krigsskader, som landet havde forårsaget, men i stedet for at give det en endnu større lussing end ved Versailles-freden/straffen, gav man det i stedet hjælp til dets genopbygning.

Man havde lært, at hvis man tramper på andre, kan det komme tilbage til en selv.

"når man tager hævn er det det samme som at grave sig ned i sin egen grav, men en forsoning gør at man kan komme op af hullet igen"

Find 10 forskelle

Find ud af hvilket tal hver figur står for,
For at løse regnestykket nedenfor

$$\begin{aligned} \text{Blue Star} + \text{Blue Star} &= 30 \\ \text{Light Blue Hexagon} + \text{Light Blue Hexagon} &= 20 \\ \text{Orange Square} + \text{Orange Square} &= 8 \\ \text{Blue Star} + \text{Light Blue Hexagon} + \text{Orange Square} &= ? \end{aligned}$$

Sudoku

5	3			7				
6			1	9	5			
	9	8					6	
8				6				3
4			8		3			1
7				2				6
	6					2	8	
			4	1	9			5
				8			7	9

En verden af is

Sne er et naturfænomen der har meget variation og indflydelse, det er enlig bare en form for is men det påvirker naturen så vel som beboede områder.

Det er muligt at finde forskellig sne ved forskellige temperaturer og luft fugtigheder. Når det kommer til snefnug så kender folk mest af alt til dendritter og flager. De 2 former formes ved mellem -10 og -30 grader.

Men der findes officielt 35 overordnet typer af sne der har mange undertyper i alt er der 121 kategoriseret former for sne.

Sne er krystalliseret vand som der formes i himlen og det sker utrolig ofte, ved et snefald der varer 5 timer kan der lande 20 trillioner (20,000,000,000,000) snefnug på et areal på omkring 10 kvadrat kilometer.

Over tid kan snelag blive formet og presset sammen til store is lag der er større end mange lande det største område på jorden dækket af sne er sydpolen, 98% af sydpolen er dækket af sne og is. Stedet har et areal på 14,000,000 km². Isen kan nogle steder være 4776 meter dyb men gennemsnittet er omkring 1,9 km.

Dette er dog intet i forhold til den gang hvor jorden fryser for over 700 millioner år siden, da det skete lignede kloden mest af alt en kæmpe snebold. Forsker regner med at jordens overflade var frossen i millioner af år. Selv havet ved ækvator var dækket af et islag på mere end 10 meter siden at det var koldere end en fryser.

Af Martin

